

זֶהַר הַשַּׁבָּת

פָּרָק טו

פְּרָשִׁיּוֹת

בֵּא - דְּבָרִים

כַּח הַדְּבֹר בַּשַּׁבָּת

וְשִׁמְרָה עַל קִדְשַׁת הַדְּבֹר

פרק ט"ו

אסור דבְּרִי חול בשַׁבָּת..... קלז
 כּחוּ שֶׁל דְּבוּר..... קלז
 יֵשׁ לְהִתְעוֹרֵר רַק בְּדַבְּרֵי שָׁמַיִם בְּשַׁבָּת..... קלז
 הַמוֹצֵיא דְּבוּר שֶׁל חוּל בְּשַׁבָּת מִחֻלּוֹ..... קלז
 אֵל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ..... קלח
 הַתְּעוֹרְרוֹת חוּל בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הִיא חֶסֶרׁוֹן
 לְמַעַל ה..... קלח
 הַרְהוּר מְתָר..... קלט
 עֲרֻכָּה שֶׁל שְׁעָה..... קלט

להזכירכם,

ישנה חלוקה נוספת לג' סעודות של שבת:

- ◉ שמונה פרקים [א-ח] לסעודה הראשונה: זפים כז-פז.
- ◉ שמונה פרקים [ט-טז] לסעודה השנייה: זפים פה-קמ.
- ◉ שמונה פרקים [יז-כד] לסעודה השלישית: זפים קמא-קצח.

אסור דברי חול בשבת

והאי דבור אקרי שבת. ובגין דשבת אקרי דבור, דבור דחול אסור

בשבת. (גליון מהרש"ב וקד הנה עבד רבי שמעון כד חמי לאמיה דבת משמעיה הנה אמר לה, אמא, שתוקי שבת הוא ואסיר). **בגין דדבור דא בעיא לשלטאה ולא אחרא. והאי דבור דאיהו אתי מסטרא דחשד מגלה עמוקות מגויה. ומשמע מני חשד. ההוא דאתי מסטרא דחשד דכתיב מני דייקא.**

כחו של דבור (ח"ב מ"ב, ב)

ממצוא חפצך ודבר דבר, והא אתמר, בגין דהיא מלה סלקא, ואתער מלה דחול לעילא. מאן דמזמין אושפיזא, ביה בעי לאשתדלא, ולא באחרא.

תא חזי ההוא מלה דנפיק מפומיה דבר נש, סלקא ואתער אתערוהא לעילא, אי לטב, אי לביש. ומאן דיתוב בענוגא דשבתא, אסיר ליה לאתערא מלה דחול, דהא פנים פנימו ביומא קדישא. מאן דיתוב בהילולא דמלקא, לא יתחזי למשבק למלקא, ויתעסק באחרא.

יש להתעורר רק בדברי שמים בשבת **ובכל יומא בעי לאחזאה עובדא, ולא אתערא אתערוהא מכה דאצטריד. ובשבת, במלי דשמיא, ובקדושה דיומא בעי לאתערא, ולא במלה אחרא.**

המוציא דבור של חול בשבת מחללו (ח"ב ס"ג, ב) **ובגין כד, אזהרותא לבר נש, דקא מתעטרא בעטורא קדישא דלעילא, דלא יפוק מניה בפומיה מלולא**

אסור דברי חול בשבת

וזה הדבור נקרא שבת, ובגלל ששבת נקרא דבור, דבור של חל אסור בשבת. [וכך היה עושה רבי שמעון, כשהיה רואה את אמו שהיתה מדברת, היה אומר לה: אמא, שתקי. שבת היום ואסור]. בגלל שדבור זה צריך לשלט ולא אחר. ודבור זה שהוא בא מצד החשד, מגלה עמוקות מתוכו. ומשמע מני חשד, אותו שבא מצד החשד, שכתוב מני דוקא.

כחו של דבור

ממצוא חפצך ודבר דבר, והרי נתבאר, משום שאותו דבר עולה ומעורר דבור של חל למעלה. מי שמזמין אורח, צריך להשתדל בו ולא באחר.

בא ראה, אותו הדבור שיוציא מפי האדם, עולה ומעורר התעוררות עליונה, אם לטוב אם לרע. ומי שיושב בענג שבת, אסור לו לעורר דבור של חל, שהרי הוא פוגם פגם ביום הקדוש. מי שיושב בהלולת המלך, לא ראוי שיעזב את המלך ויתעסק באחר.

יש להתעורר רק בדברי שמים בשבת **ובכל יום צריך להראות מעשה ולעורר התעוררות ממה שצריך, ובשבת בדברי שמים ובקדשת היום צריך להתעורר, ולא בדבר אחר.**

המוציא דבור של חול בשבת מחללו **ולכן אזהרה לאדם שמתעטר בעטור קדוש שלמעלה, שלא יצא מפיו דבור של חל, משום שאם יצא ממנו, הוא מחלל את יום**

דחול, בגיזן דאי יפוק מנייה, קא מחלל יומא דשבתא, בידוי בעובדתא. ברגלוי, למקהל לבר מתריין אלפיין אמין. כל אליו חלולא דשבתא אינון.

השבת, בידו - במעשה, וברגליו - ללכת מחוץ לאלפים אמה. כל אלו הם חלול שבת.

אל יצא איש ממקומו

אל יצא איש ממקומו, דא איהו אחר יקרא דקדושה, דהא לבר מנייה, אלהים אחרים גינהו. ברוך כבוד יי, דא כבוד דלעילא. ממקומו, דא כבוד דלתתא. דא איהו רזא דעטרא דשבת, בגיזן פך אל יצא איש ממקומו. זכאה חולקיה מאן דזכי ליקרא דשבתא זכאה איהו בעלמא דין ובעלמא דאתי.

אל יצא איש ממקומו

אל יצא איש ממקומו - זהו מקום נכבד של קדושה, שהרי מחוצה לו הם אלהים אחרים. ברוך כבוד ה' - זהו כבוד שלמעלה. ממקומו - זה כבוד שלמטה. זהו סוד עטרת השבת, ולכן אל יצא איש ממקומו. אשרי חלקו של מי שזוכה לכבוד את השבת. אשריו בעולם הזה ובעולם הבא.

התעוררות חול ביום השבת היא חסרון

למעלה (ח"ג ק"ה, א)

רבי יוסי ורבי יצחק הוו אזלי באורחא, אמר רבי יוסי לרבי יצחק, קתיב (ישעיה נח) וקראת לשבת ענג לקדוש יי, מכבד וגו', וכברתו מעשות דרכיך שפיר. אבל ממצוא הפצד ודבר דבר מה הוא. ומאי גרועותא הוא לשבת.

התעוררות חול ביום השבת היא חסרון למעלה

רבי יוסי ורבי יצחק היו הולכים בדרך. אמר רבי יוסי לרבי יצחק, כתוב (ישעיה נח) וקראת לשבת ענג לקדוש ה' מכבד וגו', וכברתו מעשות דרכיך - יפה. אבל ממצוא הפצד ודבר דבר מה זה? ומה חסרון הוא לשבת?

אמר ליה, ודאי גרועותא הוא, דלית לך מלה ומלה דנפיק מפומיה דבר נש, דלית לה קלא, וסלקא לעילא, ואתער מלה אחרא. ומאי הוא. ההוא דאקרי חול, (לעילא) מאינון יומין דחול. וכד אתער חול ביומא קדישא, גרועותא הוא לעילא ודאי. וקודשא בריך הוא וכןסת ישראל שאלי עליה, מאן הוא דבעי לאפרשא זווגא דילן. מאן הוא דבעי חול הבא. עתיקא קדישא לא אתחזי, ולא שריא על חול.

אמר לו, ודאי שזהו חסרון, שאין לך דבור ודבור שיוצא מפיו של אדם שאין לו קול, ועולה למעלה ומעורר דבור אחר. ומה הוא? אותו שנקרא חל, (קסעלה) מאותם ימים של חל וכשממתעורר חל ביום קדוש, ודאי זהו חסרון למעלה, והקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל שואלים עליו: מי הוא שרוצה להפריד הזוג שלנו? מי הוא שרוצה חל כאן? העתיק הקדוש לא נראה, ולא שורה על חל.

הרהור מתר

בגין כך, הרהור מותר. מאי טעמא. בגין דהרהור לא עביד מדי ולא אתעביד מניה קלא, ולא סליק. אבל לבתר דאפיק מלה מפומיה, ההוא מלה אתעביד קלא, ורקע אוירין ורקיעין, וסלקא לעילא, ואתער מלה אחרא. ועל דא ממצוא חפצך ודבר דבר כתיב. ומאן דאפיק מלה קדישא מפומיה, מלה דאורייתא, אתעביד מניה קלא, וסליק לעילא, ואתער קדושי מלכא עלאה, ומתעמרן ברישיה, וכדין אשתכח חרוותא לעילא ונתתא.

הרהור מתר

משום כן הרהור מתר. מה הטעם? משום שהרהור לא עושה דבר ולא נעשה ממנו קול, ולא עולה. אבל אחר שהוציא דבור מפיו, אותו דבור נעשה קול, ובוקע אוירים ורקיעים, ועולה למעלה ומעורר דבר אחר, ועל כן פתוב ממצוא חפצך ודבר דבר. ומי שמוציא דבור קדוש מפיו, דבר תורה, נעשה ממנו קול ועולה למעלה, ומתעוררות קדשות המלך העליון ומתעטרות בראשו, ואז נמצאת שמחה למעלה ולמטה.

המשך "ערכה של שעה" מעמוד קכח

ומי לנו גדול פתרמח"ל, רבי משה חיים לוצאטו, זכר צדיק וקדוש לברכה, זכותו יגן עלינו אמן, בעל ה"מסלת ישראל", אשר היה בקי עצום בכל מוכמני התורה (אשר אמר עליו קדוש ה' הגד"א ז"ע, דאלו היה מי גדורו היה הולך רגלי לקבל פניו הטהורים מהלך של אלפים קילומטר) ולא מצא עצמה, לבטל גזרות מעם ישראל, אלא את העצה הזו, למוד בספר הזהר בראש ללא הפסק, שבתם הקדשה העליונה של ספר הזהר הקדוש לקרב את הגאולה ברחמים.

לבן תקן בישיבתו, סדר למוד מיוחד של גירסא בספר הזהר הקדוש במשמרות, ללא הפסק כלל מעת לעת, וקבע דבר זה פתקנה הראשונה בישיבתו, וכותב על מעלת הדבר באגרת לחכמי ישראל בזה הלשון: "זאת העצה היעוצה לכל קהלות קדש, להנצל מרשת זו טמנו שונאים, ובודאי היה להם לפקח על זאת, ולא יחדלו, פי רב הדבר ועצום מאד... ועתה אל ישליכו חכמי ישראל את הדבר הזה אחרי גנם, פי אני אלקמלא נת'שר חילי, הייתי קובע דבר זה בכל מקום ומקום, אבל כבוד תורתכם יקח את העצה הזאת, ויהיה לו לזכות, פי אין כמות לטובה לכל ישראל, וכל אחד במקומו יכול לעשותו, כי לא דבר קשה הוא כלל".

גם אצל תלמידי הבעל שם טוב וממשיכיו, מצינו תביבות מיוחדת ללמוד תורת הסוד, כבוד הרב הקדוש מורנו הרב רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב, זכותו יגן עלינו אמן, אשר העיד על עצמו ואמר: למדתי ושניתי ה"פרי עץ חיים" מאה ואחד פעמים.

וב"דגל מחנה אפרים" (פרשת שמות): וזהו דרש דרש משה, הינו כשיתגלה (פי בכל דור ודור יש בחינת משה, ואיתא דרבי שמעון בן יוחאי היה בחינת משה), וידרש מוה שדרש כבר משה, הינו רבי שמעון בן יוחאי, ספר הזהר, אז והנה שרף, הינו שיתבטלו כל הקלפות, וממילא יהיה הגאולה, שיבנה במהרה בימינו, אמן סלה ועד.

ובספר "אור ישירים מירא דקיא" כתב: קדם ביאת המשיח, תתגבר מינות ואפיקורסות ורחמנא ליצלו בעולם, העצה לזה, להזהר בשלשה דברים הללו, האחד לאמר בכל יום זה, אף על פי שאינו מבין מה שאומר, כי אמירת זהר מסגלת, לטהרת הלב.

ומקדמות דנא, מצינו לרבנו הארי"ז"ל עצמו, בשער רוח הקדש, (דף י"ב) שאמר למתבר"א הלוי, "שילמד בזהר דרך בקיאות בלבד, בלי שיעמוק בעיון, מ' או נ' עלים בכל יום, ושיקרא בספר הזהר פעמים רבים", ובספר שבחי הארי"ז (הנד"מ עמוד נ"א) כתב, שנתן תקון לבעל תשובה אחד, לומר בכל יום עשרה דפים מספר הזהר, הלשון לבד בלתי שום הבנה, וכן הובא בספר "שבחי הארי"ז" דפוס ישן, שנתן תקון לבעל תשובה אחד, ללמוד בכל יום, ד' או ה' דפים, והחיד"א בשם הגדולים, (מערכת ספרים ערך ספר הבהיר) הביא משמויה דרבנו הארי"ז, שנתן תקון לבעל תשובה, לומר כל יום ה' דפים זהר, וכיוצא בו פתב הגה"ק מקאמראנא בספר נתיב מצותיך (נתיב התורה שבי"א אות ל"א), וכתב שם, שגם הגה"ק מורנו הרב צבי הירש מזידטשוב, ז"ל פן, וכן מצינו להגה"ק מורנו הרב רבי פנחס מקאריין (אמר פנחס הנד"מ ח"א עמוד רס"ד), שצריך לומר ב' או ג' דפין בכל יום, ועין עוד המעשה הנזכר המובא בספר "בן ביתי" על אבות, ואין כאן מקומו להאריך.

והגם, דבהיותו קורא ספר הזהר, לא ידע מאי קאמור, כבר כתב הרב חיד"א, בספר מורה באצבע (אות מ"ד), "למוד ספר הזהר כרומום על כל למוד, בשגם לא ידע מאי קאמור, ואף שיטעה בקריאתו, הוא תקון גדול לנשמה". וכן פתב בספרו שם הגדולים (מערכת ספרים שם, ועוד בשו"ת חיים שאל ח"א סימן ע"ה סוף אות ב), ומקדמות דנא כבר כתב מעין זה, מהר"י צמח, בספרו לחם מן השמים, בסדר הלמוד דליל שבועות (דף ל"א ריש ע"ב), והרמב"ל, בשלחי קונטרס דרך עץ חיים (ועין עוד בספר וניהל לחיים, להגאון רבי חיים פלאגי ח"ב דף ע' ע"ד, ובשו"ת אפרקסתא דעניא סימן ע"ד).

וכתב הרמ"ק: ולזה הספר יקרא ספר הזהר, מפני השפעת האור שהוא מהזהר העליון, ודרך אורו, משפיעים בהשגחה אלקית כל המותעסקים בו, שהיה אור וישפע עליון" מהדעת מושפע ברוי תורה, דהינו רזי וסתרי תורה ופניו, פיון שושפע משם, אתקרי החבור הזה ספר הזהר, כלומר שושפע מהזהר שהוא (הרב משה קורדוביז, דע את אלקי אביו, ב).

ביראת ה', כל מאן דאית ביה יראת ה' לית ליה חסר הדא הוא דכתיב "יראו את ה' קדשו כי אין מחסור ליצאיו...", ודגא תמינאה ביראת ה' למהוי ליה בשת אנפיו... ומאן דלית ביה בשת אנפיו אוקמוה קארי מתניתו, בודאי שלא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני (עין שם).

ז. השל"ה הקדוש: ונדוע שאמר לבניו שכל מי שלא טעם טעם חקמת הקבלה לא טעם טעם יראת חטא מקמי (ועין ב"עשרה מאמרות"). וכן כתב הגר"א ז"ל: העוסקים ברמז וסוד, אין יצר הרע יכול להתגבר בהם. (פירוש הגר"א על משלי ה', י"ח). יח. ובתקוני זהר (בהקדמה דף ה' ע"ב): ודגא שביעא